

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร จากการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วย ทางสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ

1. เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วย ของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการคุณพระช่วย ของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์กับพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วย ของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับชมกับการใช้ประโยชน์ จากการชมรายการคุณพระช่วย ของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับชมกับความพึงพอใจ จากการชมรายการคุณพระช่วย ของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษาเฉพาะผู้ชมรายการคุณพระช่วย ทางสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน จาก 6 เขต ได้แก่ เขตปทุมวัน เขตบึงกุ่ม เขตมีนบุรี เขตห้วยขวาง เขตราชวัตร และเขตหนองแขม

แบบสอบถามประกอบด้วย คำถามปลายปิด และคำถามปลายเปิด แบ่งออกเป็น 6 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง
- ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับชมสื่อโทรทัศน์โดยทั่วไป
- ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วย
- ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วย ว่ามีการใช้ประโยชน์จากรายการมากน้อยเพียงใด ทั้งทางด้านทั่ว ๆ ไป และทางด้านวัฒนธรรมไทย
- ส่วนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจจากการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วย ทั้งทางด้านเนื้อหารายการ และการดำเนินรายการ

- ส่วนที่ 6 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อรายการคุณพระช่วย

ในส่วนของการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ตั้งแต่วันที่ 15 – 27 มีนาคม พ.ศ. 2550

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนแรกใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำเสนอเป็นตารางความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการบรรยายข้อมูลคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วย การใช้ประโยชน์จากการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วย ความพึงพอใจจากการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วย รวมทั้งข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อรายการคุณพระช่วย

ส่วนที่สองใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ซึ่งได้แก่ สถิติการทดสอบความแตกต่างระหว่างประชากรสองกลุ่ม (T-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) การเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison) โดยใช้การทดสอบชนิด LSD (Least Significant Difference) ในการทดสอบสมมติฐาน ด้วยระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficients) ในการทดสอบสมมติฐาน ด้วยระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

การวิเคราะห์ครั้งนี้ได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows ในการประมวลผลข้อมูล ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

จากกลุ่มตัวอย่างที่ชมรายการคุณพระช่วย ทั้งหมด 400 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยมีเพศหญิง จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 59.75 เพศชาย จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 40.25 โดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีอายุ 45 - 54 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.75 และมีระดับการศึกษา คือ ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 53.00 นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 32.25 และมีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.50 (ตารางที่ 4.1 - 4.5)

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับชมสื่อโทรทัศน์โดยทั่วไป

สำหรับการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับชมสื่อโทรทัศน์โดยทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดดูโทรทัศน์ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 77.00 และส่วนใหญ่เปิดรับชมโทรทัศน์เป็นเวลา 1 - 2 ชั่วโมงต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 47.25 ส่วนช่วงเวลาที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับชมโทรทัศน์มากที่สุด คือ ในช่วงเวลา 18.01 - 22.00 น. สูงถึงร้อยละ 75.75 (ตารางที่ 4.6 - 4.8)

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วย

ในส่วนของพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วยของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ความถี่ในการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วยของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ 2 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 46.00 ส่วนระยะเวลาในการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับชมรายการคุณพระช่วยตั้งแต่ต้นจนจบ (ประมาณ 1 ชั่วโมง) คิดเป็นร้อยละ 44.00 นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตั้งใจชมรายการคุณพระช่วยตลอดรายการ คิดเป็นร้อยละ 44.50

สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วยในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วย (ความถี่ในการเปิดรับชมรายการ และระยะเวลาในการเปิดรับชมรายการ) เท่ากับ 2.624 (ตารางที่ 4.9-4.12)

ส่วนที่ 4 การใช้ประโยชน์จากการชมรายการคุณพระช่วยในด้านทั่ว ๆ ไป และด้านวัฒนธรรมไทย

กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์จากการชมรายการคุณพระช่วยด้านทั่ว ๆ ไปในเรื่องที่ทำให้รู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน มากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.935 รองลงมา คือ สามารถใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.793 สามารถให้รายการเป็นเพื่อนช่วยคลายเหงาได้ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.765 ทำให้ได้รับการตอบสนองของความสนใจของตน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.705 และทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.660 สามารถนำเรื่องราวไปใช้เป็นหัวข้อสนทนากับผู้อื่น คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.245 และสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากรายการ มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันน้อยที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.148

ซึ่งสรุปแล้ว กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์จากการชมรายการคุณพระช่วยในด้าน
ทั่ว ๆ ไปอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 3.607 (ตารางที่ 4.13)

สำหรับการใช้ประโยชน์ในด้านวัฒนธรรมไทย กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์จากการ
ชมรายการคุณพระช่วยในด้านวัฒนธรรมไทย มากที่สุดในการที่ทำให้ตระหนักถึงความสำคัญของ
การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยมากยิ่งขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.473 รองลงมา คือ สามารถได้รับความรู้
เกี่ยวกับศิลปะการแสดง และดนตรีไทย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.333 สามารถได้รับความรู้เกี่ยวกับ
โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุของไทย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.233 สามารถได้รับความรู้
เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ภาษาและวรรณกรรมไทย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.140
สามารถได้รับเกร็ดความรู้ทางประวัติศาสตร์ไทย คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 4.140 สามารถได้รับ
ความรู้เกี่ยวกับงานจิตรกรรมไทย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.108 และสามารถได้รับความรู้เกี่ยวกับงาน
ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านของไทย น้อยที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.088

ซึ่งสรุปแล้ว กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์จากการชมรายการคุณพระช่วยด้าน
วัฒนธรรมไทยในระดับสูงมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.216 (ตารางที่ 4.14)

สำหรับค่าเฉลี่ยโดยรวมของการใช้ประโยชน์จากการชมรายการคุณพระช่วยทั้งด้าน
ทั่ว ๆ ไปและด้านวัฒนธรรมไทย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์จากการชมรายการคุณพระ
ช่วยในด้านทั่ว ๆ ไปในระดับสูง และมีการใช้ประโยชน์ในด้านวัฒนธรรมไทยในระดับสูงมาก โดยมี
ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับสูง คือ เท่ากับ 3.912 (ตารางที่ 4.15)

ส่วนที่ 5 ความพึงพอใจจากการชมรายการคุณพระช่วยในด้านเนื้อหารายการ และการ ดำเนินรายการ

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านเนื้อหารายการ มากที่สุดในส่วนของเนื้อหาที่เสนอใน
รายการให้ความรู้เรื่องค่านิยมดี ๆ ของไทย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.460 รองลงมา คือ เนื้อหาที่เสนอใน
รายการให้ความรู้ด้านวัฒนธรรมไทยอย่างหลากหลาย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.293 เนื้อหาที่เสนอให้
ความบันเทิง สนุกสนาน พร้อมสาระน่าเรียนรู้ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.260 เนื้อหาที่เสนอในรายการให้
เกร็ดความรู้ด้านประวัติศาสตร์ไทยในรูปแบบที่เข้าใจง่าย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.133 เนื้อหาที่น่าสนใจ
เข้าใจง่าย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.068 เรื่องราวที่นำมาเสนอในแต่ละช่วงของรายการ มีความน่าสนใจ
ชวนติดตาม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.053 และพึงพอใจในส่วนของ เนื้อหาที่น่าสนใจมีความกระชับรัดกุม
น้อยที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.908

ซึ่งสรุปแล้ว กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจจากการชมรายการคุณพระช่วยด้านเนื้อหา รายการ ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.167 (ตารางที่ 4.16)

สำหรับในส่วนของความพึงพอใจด้านการดำเนินรายการ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจ ด้านการดำเนินรายการ มากที่สุด ในส่วนของการสนทนาระหว่างผู้ดำเนินรายการกับวิทยากร เป็นไปอย่างกลมกลืน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.463 รองลงมา คือ วิทยากรที่มาให้ความรู้ในรายการ สามารถถ่ายทอดความรู้ได้อย่างชัดเจน เข้าใจง่าย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.403 ผู้ดำเนินรายการมีความสามารถในการสนทนา คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.085 ผู้ดำเนินรายการมีท่าทางเป็นธรรมชาติ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.943 ผู้ดำเนินรายการใช้คำพูด หรือภาษาได้อย่างเหมาะสม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.923 รูปแบบการดำเนินรายการน่าสนใจ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.848 เครื่องแต่งกายของผู้ดำเนินรายการ และผู้ร่วมรายการ แสดงออกถึงความเป็นไทยได้อย่างเหมาะสม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.723 ฉากของรายการมีความสวยงาม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.570 และพึงพอใจในส่วนของดนตรีประกอบรายการมีความไพเราะ น้อยที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.453

ซึ่งสรุปแล้ว กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจจากการชมรายการคุณพระช่วยด้านการดำเนินรายการ ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.934 (ตารางที่ 4.17)

สำหรับค่าเฉลี่ยโดยรวมของความพึงพอใจจากการชมรายการคุณพระช่วยด้านเนื้อหา รายการ และด้านการดำเนินรายการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านเนื้อหา รายการ และด้านการดำเนินรายการในระดับมาก และความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.036 (ตารางที่ 4.18)

ส่วนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

สำหรับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรายการคุณพระช่วยนั้น ผู้วิจัยได้รวบรวมจากคำถามปลายเปิด พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน มีผู้ที่แสดงความคิดเห็นจำนวน 63 คน และไม่แสดงความคิดเห็นจำนวน 337 คน โดยกลุ่มตัวอย่างที่เสนอความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นว่ารายการคุณพระช่วย เป็นรายการที่ส่งเสริมวัฒนธรรมไทย น่ายกย่อง มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 เป็นรายการที่สนุกสนาน มีสาระ และสร้างสรรค์ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 23.81 เป็นรายการที่ช่วยเพิ่มความรู้ทางด้านวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ไทย ได้เป็นอย่างดี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 และเป็นรายการที่เหมาะสมกับทุกเพศทุกวัย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.59 นอกจากนี้ยังมีข้อคิดเห็นอื่น ๆ อีก ได้แก่ คุณแต่ง เกิดเหิง

วางตัวไม่เหมาะสม มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 6.35 ช่วงเวลาการออกอากาศมีความเหมาะสมดีแล้ว จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.76 และมีโฆษณาคั่นรายการนานเกินไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.59

สำหรับข้อเสนอแนะต่อรายการคุณพระช่วย ได้แก่ ควรเพิ่มสีสันและความบันเทิงให้มากขึ้น มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.76 ควรมีการโฆษณาแจ้งให้ทราบถึงเนื้อหาในแต่ละสัปดาห์มากขึ้น จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.59 และควรเปลี่ยนเวลาออกอากาศให้เร็วขึ้น จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 15.87 (ตารางที่ 4.19)

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วย แตกต่างกัน

จากตารางที่ 4.20 - 4.28 ผลการทดสอบสมมติฐาน มีดังนี้

สมมติฐานย่อย 1.1 ผู้ชมที่มีเพศต่างกัน จะมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วย แตกต่างกัน

สมมติฐานย่อย 1.2 ผู้ชมที่มีอายุต่างกัน จะมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วย แตกต่างกัน

สมมติฐานย่อย 1.3 ผู้ชมที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วย แตกต่างกัน

สมมติฐานย่อย 1.4 ผู้ชมที่มีอาชีพต่างกัน จะมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วย แตกต่างกัน

สมมติฐานย่อย 1.5 ผู้ชมที่มีรายได้ต่างกัน จะมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วย แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับชมของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากการชมรายการคุณพระช่วย

จากตารางที่ 4.29 - 4.31 ผลการทดสอบสมมติฐานมีดังนี้

สมมติฐานย่อย 2.1 พฤติกรรมการเปิดรับชมของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับกลาง กับการใช้ประโยชน์จากการชมรายการคุณพระช่วยในด้านต่าง ๆ ไป โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.5020

สมมติฐานย่อย 2.2 พฤติกรรมการเปิดรับชมของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับกลาง กับการใช้ประโยชน์จากการชมรายการคุณพระช่วยในด้านวัฒนธรรมไทย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.4119

สมมติฐานย่อย 2.3 พฤติกรรมการเปิดรับชมของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับกลาง กับการใช้ประโยชน์จากการชมรายการคุณพระช่วยโดยรวม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.5139

สมมติฐานที่ 3 พฤติกรรมการเปิดรับชมของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจจากการชมรายการคุณพระช่วย

จากตารางที่ 4.32 - 4.34 ผลการทดสอบสมมติฐานมีดังนี้

สมมติฐานย่อยที่ 3.1 พฤติกรรมการเปิดรับชมของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับกลาง กับความพึงพอใจจากการชมรายการคุณพระช่วยในด้านเนื้อหารายการ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.4651

สมมติฐานย่อยที่ 3.2 พฤติกรรมการเปิดรับชมของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับต่ำ กับความพึงพอใจจากการชมรายการคุณพระช่วยในการดำเนินรายการ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.2359

สมมติฐานย่อยที่ 3.3 พฤติกรรมการเปิดรับชมของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับกลาง กับความพึงพอใจจากการชมรายการคุณพระช่วยโดยรวม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.3968

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง “การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร จากการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วย ทางสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์” สามารถนำมาอภิปรายผลได้ตามลำดับสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วยแตกต่างกัน จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรทางด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วย ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ 1 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มี

เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วยแตกต่างกันด้วย

เมื่อจำแนกพิจารณาลักษณะทางประชากร พบว่า ในส่วนของเพศ มีความสัมพันธ์กับตัวแปรพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วย กล่าวคือ ผู้ชมที่มีเพศที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วยแตกต่างกัน โดยเพศหญิงมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วย สูงกว่าเพศชาย ทั้งนี้อาจเพราะผู้หญิงมักเป็นคนที่มีความสนใจอ่อนไหวมากกว่าเพศชาย จึงมีพฤติกรรมการชมรายการคุณพระช่วย ที่ถือเป็นรายการ ที่ให้ความสนุกสนานทางอารมณ์ มากกว่าเพศชายที่มักชอบชมรายการที่สามารถมีส่วนร่วมและให้ความตื่นเต้น เช่น รายการกีฬา หรือรายการข่าวมากกว่า ซึ่งผลที่ได้นี้สอดคล้องกับวิลโลและคณะ (Willo, Goldhabers and Yates)¹ ที่กล่าวว่า ความแตกต่างทางเพศ ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารที่ต่างกัน โดยเพศหญิงมีแนวโน้ม และมีความต้องการที่จะส่งและรับข่าวสารมากกว่าเพศชาย ในขณะที่เพศชายไม่ได้มีความต้องการที่จะส่งและรับข่าวสารเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่มีความต้องการที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นจากการรับและส่งข่าวสารนั้นด้วย และสอดคล้องกับ ปรมะ สตะเวทิน² ที่กล่าวว่า ความแตกต่างทางเพศ ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารที่ต่างกัน ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมและสังคมได้กำหนดบทบาท และกิจกรรมของหญิงชายไว้แตกต่างกัน รวมทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรณี ฝูงวรรณลักษณ์³ ที่พบว่า เพศ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับชมรายการธรรมะทางสื่อโทรทัศน์

ในส่วนของอายุ พบว่ามีความสัมพันธ์กับตัวแปรพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วย กล่าวคือ ผู้ชมที่มีอายุที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วยแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป มีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วย

¹Willo, O.A. Goldhabers, G.M. and Yates, M.P., "Organization Communication Research : Time for Reflection," In Communication Yearbook 4, dam Nimo (ed.) (New Jersey: International Communication Association, 1980), p. 87.

²ปรมะ สตะเวทิน, หลักนิเทศศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ 10 (กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์, 2546), น. 114.

³อรณี ฝูงวรรณลักษณ์, "การเปิดรับ การคาดหวังประโยชน์และความพึงพอใจในรายการธรรมะทางสื่อโทรทัศน์ ของสมาชิกชมรมทางพระพุทธศาสนาในกรุงเทพมหานคร," (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538), น. บทคัดย่อ.

มากที่สุด และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 15 - 24 ปี มีพฤติกรรมกาเปิดรับชมรายการคุณพระช่วยน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นดังที่ ปรมะ สตะเวทิน⁴ ได้กล่าวไว้ว่า คนที่มีอายุมากจะมีความคิดอนุรักษ์นิยมมากกว่าคนที่มีอายุน้อย จึงมีพฤติกรรมการชมรายการคุณพระช่วย ที่เป็นรายการวัฒนธรรมมากกว่า ซึ่งผลที่ได้นี้สอดคล้องกับมายเยอร์ และมายเยอร์ส (Myer and Myers)⁵ ที่กล่าวว่า อายุหรือวัยนับเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่างกัน ด้านความคิดและพฤติกรรม โดยบุคคลที่มีอายุมากจะมีพฤติกรรมตอบสนองต่อการติดต่อสื่อสารต่างจากบุคคลที่มีอายุน้อย และสอดคล้องกับงานวิจัยของส่วนคิปแพ็ค และเมอร์เรย์ (Kippax and Murray)⁶ ที่พบว่า อายุ เป็นตัวกำหนดการใช้สื่อ โดยกลุ่มที่มีอายุน้อยจะใช้สื่อเพื่อความบันเทิง แต่กลุ่มที่มีอายุมากจะใช้สื่อเพราะสนใจที่จะรับรู้เรื่องเกี่ยวกับสังคมและความต้องการของตนเอง เป็นต้น รวมทั้งงานวิจัยของมารีญา ไชยเศรษฐ์⁷ ที่พบว่า อายุ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกาเปิดรับชมรายการที่ในประเทศไทย และงานวิจัยของวิณา วัฒนาศิริพานิช⁸ ที่พบว่า อายุที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมกาเปิดรับชมรายการ Academy Fantasia 2 ทางช่อง UBC และ ITV แตกต่างกัน

ในความคิดเห็นของผู้วิจัย เห็นว่าผลการวิจัยเรื่องอายุเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เนื่องจากรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมส่วนใหญ่จะถูกมองว่า เป็นรายการสำหรับผู้สูงอายุ แต่เมื่อพิจารณาถึงค่าเฉลี่ยของความถี่ในการเปิดรับชม ระยะเวลาการเปิดรับชม รวมทั้ง การใช้ประโยชน์

⁴ปรมะ สตะเวทิน, หลักนิเทศศาสตร์, น. 113.

⁵Myer, Michele Tolela and Myers, Gail E., Managiry by Comm : An Organizational Approach (Tokyo: Mc Graw-Hill Kogakush Ltd., 1982), p. 5.

⁶Kippax, Susan., and Murray, John P, "Using The Mass Media Need Gratification and Perceived Utility," Communication Research 7 (1980):335-359.

⁷มารีญา ไชยเศรษฐ์, "ความคาดหวัง การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อรายการที่ประเทศไทย ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5," (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546), น. บทคัดย่อ.

⁸วิณา วัฒนาศิริพานิช, "พฤติกรรมกาเปิดรับ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อรายการโทรทัศน์ประเภทเรียลลิตี้โชว์ : กรณีศึกษารายการ UBC Academy Fantasia 2 ประเทศไทย," (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549), น. บทคัดย่อ.

และความพึงพอใจจากการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วยของกลุ่มตัวอย่างตามช่วงอายุ จะพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยมีพฤติกรรม的开รับชมรายการคุณพระช่วย คือความถี่ และระยะเวลา อยู่ในระดับปานกลางถึงสูง ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มเด็กและวัยรุ่นก็มีความสนใจในรายการประเภทนี้เช่นเดียวกัน ดังแสดงในตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1

แสดงค่าเฉลี่ยของความถี่ ระยะเวลา การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ จากการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วยของกลุ่มตัวอย่างตามช่วงอายุต่าง ๆ

ช่วงอายุ	ค่าเฉลี่ยของความถี่ ในการชม (ระดับ)	ค่าเฉลี่ยของระยะเวลา ในการชม (ระดับ)	ค่าเฉลี่ยของ การใช้ประโยชน์ (ระดับ)	ค่าเฉลี่ยของความ พึงพอใจ (ระดับ)
ต่ำกว่า 15 ปี	1.921 (ปานกลาง)	2.686 (สูง)	4.156 (สูง)	4.245 (สูงมาก)
15 - 24 ปี	1.857 (ปานกลาง)	2.381 (ปานกลาง)	3.658 (สูง)	3.736 (สูง)
25 - 34 ปี	2.000 (ปานกลาง1)	2.863 (สูง)	3.748 (สูง)	3.965 (สูง)
35 - 44 ปี	2.300 (ปานกลาง)	3.185 (สูง)	3.916 (สูง)	4.042 (สูง)
45 - 54 ปี	2.515 (สูง)	3.303 (สูง)	4.057 (สูง)	4.096 (สูง)
55 ปีขึ้นไป	2.581 (สูง)	3.558 (สูง)	3.887 (สูง)	4.090 (สูง)
รวม	2.217 (ปานกลาง)	3.030 (สูง)	3.911 (สูง)	4.036 (สูง)

แม้ผลการทดสอบสมมติฐานจะพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วยแตกต่างกันด้วย แต่เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 5.1 จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยนั้น แม้จะมีความถี่ในการชมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง แต่ระยะเวลาการเปิดรับชมแต่ละครั้งก็นับว่าค่อนข้างมาก นอกจากนี้ยังมีการใช้ประโยชน์และมีความ

พึงพอใจต่อรายการอยู่ในระดับสูงด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ถือว่ามีการใช้ประโยชน์และพึงพอใจต่อรายการคุณพระช่วย มากที่สุด ผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าเด็กสามารถได้รับประโยชน์จากเนื้อหารายการคุณพระช่วยในระดับมาก ซึ่งนับเป็นประเด็นสำคัญที่ทุก ๆ ฝ่าย ควรให้ความสนใจและร่วมสนับสนุนรายการคุณพระช่วย เพื่อให้รายการได้เสริมสร้างความรู้ด้านวัฒนธรรมของไทยแก่เด็กและเยาวชน รวมทั้งปลูกฝังและอบรมบ่มเพาะค่านิยมดี ๆ ของไทยให้ยั่งยืนสืบไปด้วย

ในส่วนของการระดับการศึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์กับตัวแปรพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วย กล่าวคือ ผู้ชมที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วยแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สมร ทองดี⁹ ที่กล่าวว่า ระดับการศึกษา ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการสื่อสารของผู้รับสารอย่างมาก คนที่ได้รับการศึกษาในระดับที่ต่างกัน ในยุคสมัยที่ต่างกัน ในระบบการศึกษาที่ต่างกัน ในสาขาวิชาที่ต่างกันย่อมมีความรู้สึกนึกคิด อุดมการณ์ และความต้องการที่แตกต่างกัน และเป็นที่ทำให้พฤติกรรมในการรับสารแตกต่างกันไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของโรบินสัน (Robinson)¹⁰ ที่พบว่า ระดับการศึกษาของผู้รับสารมีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อและมีระดับความรู้ทางด้านข้อมูลข่าวสารต่างกันไปด้วย กล่าวคือ กลุ่มคนที่มีความรู้สูงเป็นกลุ่มที่มีรู้ด้านข้อมูลข่าวสาร และจะเพิ่มพูนความรู้ทางด้านนี้ของตนให้มากขึ้น โดยใช้สื่อมวลชน ซึ่งผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า การศึกษาเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลในการทำนายพฤติกรรมการเลือกใช้สื่อ

ในส่วนของอาชีพ พบว่ามีความสัมพันธ์กับตัวแปรพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วย กล่าวคือ ผู้ชมที่มีอาชีพที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วยแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ประมะ สตะเวทิน¹¹ ที่กล่าวว่า คนที่มีอาชีพต่างกัน ย่อมมองโลก มีแนวคิด มีอุดมการณ์ และมีค่านิยมต่อสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันไป ซึ่งทำให้มีพฤติกรรมในการเปิดรับ

⁹สมร ทองดี, “จิตวิทยาเกี่ยวกับการรับสารนิเทศ,” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการสื่อสาร, หน่วยที่ 5 (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2532), น. 229.

¹⁰Robinson, John P, “Mass Communication and Information Diffusion,” In Kline and Tichenor, Current Perspectives in Mass Communication Research (London: Sage Publications, 1972), p. 77.

¹¹ประมะ สตะเวทิน, หลักนิเทศศาสตร์, น. 115.

สารแตกต่างกันไปด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุชิต มุรธาทิพย์¹² ที่พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรม的开รับชมรายการทีวีต่างกัน รวมทั้งงานวิจัยของ วชิรียา อานามวัฒน์¹³ ที่พบว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อโทรทัศน์

ในส่วนของรายได้ พบว่ามีความสัมพันธ์กับตัวแปรพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วย กล่าวคือ ผู้ชมที่มีรายได้ที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วยแตกต่างกัน และในภาพรวมของพฤติกรรมการเปิดรับชมนั้น แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีรายได้สูงกว่ามีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วยมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับปรมะ สตะเวทิน¹⁴ ที่กล่าวว่า รายได้ของคนย่อมเป็นเครื่องกำหนดความต้องการ พฤติกรรม และความคิดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งพฤติกรรมในการเปิดรับสาร นอกจากนี้ผู้ที่มีรายได้สูงยังมักใช้สื่อมวลชนมากด้วย และการใช้สื่อมวลชนก็มักจะใช้เพื่อแสวงหาเรื่องราวข่าวสารที่ค่อนข้างหนักและมีสาระ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปาล์มกรีน และคณะ (Palmgreen, Wenner and Rayburn)¹⁵ ที่พบว่ารายได้ครอบคลุมเป็นตัวทำนายการเปิดรับสื่อ และงานวิจัยของ วียดา เกียวกุล¹⁶ ที่พบว่า ผู้ชมที่มีรายได้ต่างกัน มีการเปิดรับรายการข่าวโทรทัศน์แตกต่างกัน

¹²อนุชิต มุรธาทิพย์, “ทัศนคติ ความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ของผู้ชมรายการทีวี ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท.,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542), น. บทคัดย่อ.

¹³วชิรียา อานามวัฒน์, “พฤติกรรมการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ เพื่อการใช้ประโยชน์และการตอบสนองความต้องการ: ศึกษาเฉพาะรายการธรรมะพระพยอมกับนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533), น. บทคัดย่อ.

¹⁴ปรมะ สตะเวทิน, หลักนิเทศศาสตร์, น. 116.

¹⁵Palmgreen, Philip,; Wenner, Lawrence A., and Rayburn, J.D., “Gratification Discrepancies and News Program Choice,” Communication Research 8 (October 1981):451-478.

¹⁶วียดา เกียวกุล, “การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการเปิดรับรายการข่าวทางโทรทัศน์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538), น. บทคัดย่อ.

จากผลการวิจัยในสมมติฐานข้อที่ 1 ที่พบว่า ตัวแปรทางด้านประชากร เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการเปิดรับชมของผู้ชมรายการคุณพระช่วย ซึ่งพิจารณาได้จากการทดสอบสมมติฐานที่ปรากฏว่า ลักษณะทางประชากรทั้งหมด อันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ มีความสัมพันธ์กับตัวแปรพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วยแตกต่างกันด้วย ผลการวิจัยในครั้งนี้อาจตรงข้ามกับงานวิจัยของ รัชฎา ขวัญดี¹⁷ ที่พบว่า ลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปี รายได้ ที่แตกต่างกัน ไม่ทำให้นักศึกษามีพฤติกรรมในการเปิดรับชมรายการวัฒนธรรมไทยแตกต่างกัน แต่ก็สอดคล้องกับงานวิจัยและ แนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ อีกจำนวนมาก เช่น งานวิจัยของสวอนคิปแพ็ค และเมอร์เรย์ (Kippax and Murray)¹⁸ ที่พบว่า ปัจจัยด้านตัวบุคคล เช่น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ เป็นตัวกำหนดการใช้สื่อและการรับรู้ในคุณประโยชน์ของสื่อ และงานวิจัยของปาล์มกรีน และคณะ (Palmgreen, Wenner and Rayburn)¹⁹ ที่พบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ อันได้แก่ เพศ รายได้ครอบครัว และการศึกษา เป็นตัวทำนายการเปิดรับสื่อ

ผลการวิจัยครั้งนี้ได้ส่งเสริมแนวคิดที่ว่า ผู้รับสารแต่ละคนมีคุณลักษณะเฉพาะตัวของตน และคุณสมบัติต่าง ๆ จะมีอิทธิพลต่อผู้รับสารในการทำการสื่อสาร แต่อย่างไรก็ตามการวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะลักษณะทางประชากรของผู้รับสารเท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงแล้วพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของผู้รับสารแต่ละครั้งนั้นยังต้องอาศัยตัวแปรอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น ตัวแปรทางด้านจิตวิทยา หรือตัวแปรทางด้านสิ่งแวดล้อม ผู้ส่งสารจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและรอบด้าน ทั้งนี้เพื่อให้การสื่อสารในแต่ละครั้งนั้นสัมฤทธิ์ผลตามความต้องการของผู้ส่งสารนั่นเอง

¹⁷รัชฎา ขวัญดี, “การเปิดรับและการใช้ประโยชน์ของนักศึกษากรุงเทพมหานครในการชมรายการวัฒนธรรมไทยทางวิทยุโทรทัศน์,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2543), น. บทคัดย่อ.

¹⁸Kippax, Susan., and Murray, John P, “Using The Mass Media Need Gratification and Perceived Utility,” Communication Research 7 (1980):335-359.

¹⁹Palmgreen, Philip,; Wenner, Lawrence A., and Rayburn, J.D., “Gratification Discrepancies and News Program Choice,” Communication Research 8 (October 1981):451-478.

สมมติฐานข้อที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับชมของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากการชมรายการคุณพระช่วย จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า พฤติกรรมการเปิดรับชมมีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับปานกลางกับการใช้ประโยชน์จากการชมรายการคุณพระช่วยทั้งในด้านทั่ว ๆ ไป และด้านวัฒนธรรมไทย รวมทั้งการใช้ประโยชน์โดยรวมด้วย

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วยกับการใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ พบว่า ในส่วนของการใช้ประโยชน์ในด้านทั่ว ๆ ไปนั้น พฤติกรรมการเปิดรับชมของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับปานกลางกับการใช้ประโยชน์จากการชมรายการคุณพระช่วยในด้านทั่ว ๆ ไป โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.5020 กล่าวคือ ยิ่งกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วยมากเท่าใด ก็จะมีการใช้ประโยชน์จากการชมรายการในด้านทั่ว ๆ ไปมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับ เมอร์ริล และโลเวนสไตน์ (Merrill and Lowenstein)²⁰ ที่กล่าวว่า เหตุผลหนึ่งที่ทำให้คนเปิดรับสื่อ คือ การเปิดรับเพื่อประโยชน์ใช้สอยของตนเอง ซึ่งโดยพื้นฐานมนุษย์เป็นผู้เห็นแก่ตัวในฐานะที่เป็นผู้รับข่าวสารจึงต้องการแสวงหาและใช้ข่าวสารบางอย่างที่จะใช้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง เพื่อช่วยให้ความคิดของตนบรรลุผล เพื่อให้ข่าวสารที่ได้มาเสริมสร้างบารมี เพื่อให้ได้ข่าวสารที่จะช่วยให้ตนเองได้รับความสะดวกสบาย รวมทั้งให้ได้ข่าวสารที่ทำให้ตนเองเกิดความสุขสนทนانب้นเทิง และสอดคล้องกับการศึกษาของเวนเนอร์ (Wenner)²¹ ที่แบ่งการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของบุคคลจากการบริโภคสื่อออกเป็น 4 กลุ่ม คือ การใช้ข่าวสารเพื่อประโยชน์ทางด้านข้อมูลเพื่อการอ้างอิง การใช้ประโยชน์จากข่าวสารเพื่อเข้ากับเครือข่ายส่วนบุคคลของปัจเจกชน การใช้ประโยชน์จากข่าวสารเพื่อการดำรงเอกลักษณ์ของบุคคล การใช้ประโยชน์จากข่าวสารเพื่อลดหรือ

²⁰Merrill, John C., and Lowenstein, Ralph L., Media Messages and Men: New Perspective In Communication (New York: David McKay Company Inc., 1971), pp. 134-135.

²¹Lawrence A. Wenner, "The Nature of News Gratifications," In Media Gratifications Research: Current Perspective (Beverly, Calif.: Sage Publications, 1985), pp. 171-193.

ผ่อนคลายความตึงเครียด รวมทั้งงานวิจัยของ วียดา เกียวกุล²² ที่พบว่า การเปิดรับรายการข่าวโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากรายการข่าวทางโทรทัศน์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร และการศึกษาของส่วนคิปแพ็ค และเมอร์เรย์ (Kippax and Murray)²³ ที่พบว่า กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ มีการเลือกใช้สื่ออย่างมีจุดมุ่งหมายและเข้าใจถึงคุณประโยชน์ของสื่อที่มีต่อผู้ใช้

จากการใช้ประโยชน์จากการชมรายการคุณพระช่วยในด้านทั่ว ๆ ไป ทั้งหมด 7 ข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์จากการชมรายการคุณพระช่วยในด้านทั่ว ๆ ไปอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 3.607 และพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์จากการชมรายการคุณพระช่วยในการทำให้รู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน มากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.935 ทั้งนี้เนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันทำให้ชีวิตของคนในกรุงเทพมหานครค่อนข้างเร่งรีบและตึงเครียด ทำให้เหตุผลในการเปิดรับสื่อของคนส่วนใหญ่จะเน้นไปที่ความบันเทิงมากกว่าเหตุผลอื่น ส่วนการที่สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากรายการ มาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน มีการใช้ประโยชน์น้อยที่สุด คือมีค่าเฉลี่ย 3.148 อาจเนื่องมาจากเนื้อหาส่วนใหญ่ที่นำเสนอในรายการคุณพระช่วย เป็นลักษณะของการให้ความรู้และความบันเทิงเฉพาะด้านวัฒนธรรมไทย ซึ่งหากไม่ใช่ผู้ที่ศึกษาหรือทำงานด้านนี้โดยตรงแล้วการนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันอาจทำได้ยาก แต่ความรู้ที่ได้นั้นอาจจะส่งผลในระยะยาว ในรูปแบบของการปลูกฝัง หรืออบรมบ่มเพาะเรื่องวัฒนธรรมดี ๆ ของไทยต่อไปในอนาคตได้

ในส่วนของการใช้ประโยชน์ในด้านวัฒนธรรมไทยกับพฤติกรรม的开รับชม นั้น พบว่า พฤติกรรม的开รับชมของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับปานกลางกับการใช้ประโยชน์จากการชมรายการคุณพระช่วยในด้านวัฒนธรรมไทย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.4119 กล่าวคือ ยิ่งกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรม的开รับชมรายการคุณพระช่วยมากเท่าใด ก็จะมีการใช้ประโยชน์จากการชมรายการในด้านวัฒนธรรมไทยมากขึ้น

²²วียดา เกียวกุล, “การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการเปิดรับรายการข่าวทางโทรทัศน์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร,” น. บทคัดย่อ.

²³Kippax, Susan., and Murray, John P, “Using The Mass Media Need Gratification and Perceived Utility,” Communication Research 7 (1980):335-359.

เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของแมคควอล และคณะ (McQuial, Blumer and Brown)²⁴ ที่กล่าวว่า การเปิดรับสารเพื่อให้ได้วัฒนธรรมที่เป็นของแท้ และได้รับความสนุกสนานทางสุนทรียะเป็นหนึ่งในตัวแปรความต้องการของผู้รับสารในการเปิดรับสื่อ และงานวิจัยของ รัชฎา ขวัญดี²⁵ ที่พบว่า การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ทางด้านวัฒนธรรมไทยมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากรายการวัฒนธรรมไทยทางโทรทัศน์ รวมทั้งการวิจัยของวรรณ สุชาติสุธาธรรม²⁶ ที่พบว่า ความถี่ในการชมรายการโทรทัศน์ด้านวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในการได้รับความรู้ด้านวัฒนธรรมไทย และการตระหนักถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

จากการใช้ประโยชน์จากการชมรายการคุณพระช่วยในด้านวัฒนธรรมไทย ทั้งหมด 7 ข้อ จะพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์จากการชมรายการคุณพระช่วยด้านวัฒนธรรมไทยในระดับสูงมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.216 โดยกลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์จากการชมรายการคุณพระช่วยด้านวัฒนธรรมไทยในการทำให้ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยมากยิ่งขึ้น มากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.473 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนโยบายและแนวทางในการผลิตรายการคุณพระช่วยคือ²⁷ การนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยให้น่าดู น่าสนใจ เข้าใจง่าย และไม่น่าเบื่อ ทั้งแนวอนุรักษ์ดั้งเดิม และแนวพัฒนา เพื่อให้วัฒนธรรมสามารถอยู่ได้ไม่ตายลง เพื่อให้คนทั่วไปหันมาสนใจวัฒนธรรมไทยมากขึ้น และเพื่อให้คนรุ่นเก่าดูได้อย่างไม่ขัดกับของเดิม รายการจึงมีรูปแบบและเนื้อหารายการที่ส่งเสริมวัฒนธรรมในทุก ๆ

²⁴McQuial, Dennis.; Blumer, Jay G., and Brown, J.R., The Television Audience: A Revised Perspective in Sociology of Mass Communication อ้างถึงใน ศิริชัย ศิริกายะ และ กาญจนา แก้วเทพ, ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน (กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531), น. 110-112.

²⁵รัชฎา ขวัญดี, “การเปิดรับและการใช้ประโยชน์ของนักศึกษากรุงเทพมหานครในการชมรายการวัฒนธรรมไทยทางวิทยุโทรทัศน์,” น. บทคัดย่อ.

²⁶วรรณ สุชาติสุธาธรรม, “บทบาทและผลกระทบของโทรทัศน์ที่มีต่อความคิดเห็นในการได้รับความรู้ด้านวัฒนธรรมไทย และการตระหนักถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539), น. บทคัดย่อ.

²⁷สัมภาษณ์ เขมรัช ชัยชาติ และจิระศักดิ์ ก้อนพรหม, ครีเอทีฟรายการคุณพระช่วย, 9 มีนาคม พ.ศ. 2550.

สาขา หลากหลาย และเข้าใจได้ง่าย ผู้ชมจึงเกิดความตระหนักถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยได้มากขึ้น ส่วนการที่สามารถได้รับความรู้เกี่ยวกับงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านของไทย เช่น เครื่องมือเครื่องใช้ เสื้อผ้าพื้นบ้านพื้นเมือง เป็นต้น มีการใช้ประโยชน์น้อยที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.088 อาจเนื่องมาจาก ช่วงของรายการที่นำเสนอเรื่องเกี่ยวกับศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านของไทยเป็นหลักคือ ช่วงคัมของเก่า ซึ่งมีเวลาในการนำเสนอค่อนข้างสั้น อีกทั้งผู้ชมรายการบางส่วนจะเปิดรับชมรายการคุณพระช่วยในลักษณะเปลี่ยนช่องสลับไปมากับช่องอื่น หรือชมเฉพาะช่วงที่สนใจ จึงอาจจะเปลี่ยนเครื่องรับโทรทัศน์จากช่องอื่นเพื่อกลับมาชมช่วงคัมของเก่าไม่ทัน

ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงการใช้ประโยชน์โดยรวมจากรายการคุณพระช่วย ทั้งทางด้านทั่ว ๆ ไป และด้านวัฒนธรรมไทย กับพฤติกรรมการเปิดรับชม พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วยของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับปานกลางกับการใช้ประโยชน์จากการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วยโดยรวม โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.5139 จึงสรุปได้ว่า ยิ่งกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วยมากเท่าใดก็จะมีการใช้ประโยชน์จากการชมรายการมากขึ้นเท่านั้น ผลที่ได้นี้ อาจขัดแย้งกับงานวิจัยของสุมาลี ลิ้มตั้ง²⁸ ที่พบว่า ระยะเวลาที่เปิดรับข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากข่าวสารเรื่องธรรมชาติบำบัด แต่ก็มีผลสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยจำนวนมาก ที่ได้กล่าวถึงแล้วข้างต้น

จากการใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ทั้งหมดที่กล่าวมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์จากรายการคุณพระช่วยอยู่ในระดับสูง โดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.912 ซึ่งแสดงว่า ผู้ชมส่วนใหญ่เล็งเห็นว่ารายการคุณพระช่วยเป็นรายการที่นำเสนอเรื่องราวที่มีเนื้อหาสาระ และเป็นประโยชน์ รวมทั้งยังส่งเสริมให้เกิดความตระหนักถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ถือได้ว่ารายการคุณพระช่วยได้แสดงบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนในการดำรงรักษาวัฒนธรรมไทยได้เป็นอย่างดี ซึ่งตรงกับแนวคิดหลักของรายการที่ว่า คุณพระมาช่วยธำรงรักษาวัฒนธรรมไทย นั่นเอง

²⁸สุมาลี ลิ้มตั้ง, “การเปิดรับข่าวสาร การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ ต่อข่าวสารเรื่องธรรมชาติบำบัดของผู้ดูแลสุขภาพแบบธรรมชาติบำบัดในเขตกรุงเทพมหานคร,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547), น. บทคัดย่อ.

สมมติฐานที่ 3 พฤติกรรมการเปิดรับชมของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจจากการชมรายการคุณพระช่วย จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า พฤติกรรมการเปิดรับชม มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับปานกลาง กับความพึงพอใจจากการชมรายการคุณพระช่วยในด้านเนื้อหารายการ (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.4651) และมีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับต่ำ กับความพึงพอใจจากการชมรายการคุณพระช่วยในด้านการดำเนินรายการ (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.2359) โดยเมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับชม กับความพึงพอใจทั้งสองด้านดังกล่าวรวมกัน จะพบว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับปานกลาง (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.3968)

ผลการทดสอบสมมติฐานนี้ สรุปได้ว่า ยิ่งกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วยมากเท่าใด ก็จะมีมีความพึงพอใจจากการชมรายการมากขึ้นเท่านั้น การวิจัยนี้อาจขัดแย้งกับงานวิจัยของ วิณา วัฒนาศิริพานิช²⁹ ที่ศึกษา พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ UBC Academy Fantasia 2 ทางช่อง UBC และ ITV มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการรับชมรายการ แต่ในทิศทางตรงกันข้าม แต่ก็สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยจำนวนมาก เช่น ปาล์มกรีน และคณะ (Palmgreen Phillip and others)³⁰ ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจที่ได้รับการตอบสนองนั้น สามารถมีจุดเริ่มต้นที่เนื้อหาสื่อ การเปิดรับหรือไม่เปิดรับ และ/หรือ สถานการณ์ทางสังคมที่มีการเปิดรับสื่อเกิดขึ้น และงานวิจัยของปาล์มกรีน และคณะ (Palmgreen Phillip and others)³¹ ที่พบว่า การเปิดรับชมรายการข่าวมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจที่ได้รับ นั่นคือ ความพึงพอใจมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อ โดยที่ยิ่งระดับความพึงพอใจที่ได้รับจากสื่อหนึ่งมาก

²⁹วิณา วัฒนาศิริพานิช, “พฤติกรรมการเปิดรับ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อรายการโทรทัศน์ประเภทเรียลลิตี้โชว์ : กรณีศึกษารายการ UBC Academy Fantasia 2 ประเทศไทย,” น. บทคัดย่อ.

³⁰Palmgreen Phillip and J.D. Rayburn, “An Expectancy-Value Approach to Media Gratification,” In Media Gratifications Research: Current Perspective, p. 14.

³¹Palmgreen, Philip,; Wenner, Lawrence A., and Rayburn, J.D., “Gratification Discrepancies and News Program Choice,” Communication Research 8 (October 1981):451-478.

เท่าใด ก็จะมีการเปิดรับสื่อนั้นมากขึ้นไปด้วย รวมทั้งงานวิจัยของ มาริยา ไชยเศรษฐ์³² ที่พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการที่ประเทศไทยมีความสัมพันธ์ในทางบวก ในระดับปานกลางกับความพึงพอใจที่มีต่อรายการในด้านเนื้อหารายการ และมีความสัมพันธ์ในทางบวก ในระดับต่ำกับความพึงพอใจที่มีต่อรายการในด้านการดำเนินรายการ ซึ่งก็คือ พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการที่ประเทศไทยมีความสัมพันธ์ในทางบวก ในระดับปานกลาง กับความพึงพอใจที่มีต่อรายการโดยรวม และงานวิจัยของ ปัทมาวดี หล่อวิจิตร³³ ที่พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับชมมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในด้านรูปแบบ เนื้อหา และระยะเวลาการออกอากาศ

จากค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจโดยรวมจากการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วยของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อรายการคุณพระช่วยอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมสูงถึง 4.036 ซึ่งเมื่อพิจารณาความพึงพอใจจากการชมรายการคุณพระช่วยในแต่ละด้าน จะพบว่า ในด้านเนื้อหารายการ ทั้งหมด 7 ข้อนั้น กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจจากการชมรายการคุณพระช่วยด้านเนื้อหารายการ ในระดับมาก คือมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.167 โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจจากการชมรายการคุณพระช่วยด้านเนื้อหารายการในเรื่องเนื้อหาที่เสนอในรายการให้ความรู้เรื่องค่านิยมดี ๆ ของไทย มากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.460 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื้อหาของรายการคุณพระช่วยในแต่ละช่วงของรายการ จะมีการสอดแทรกความรู้เรื่องค่านิยมดี ๆ ของไทยลงไปเสมอ จึงอาจทำให้ผู้ชมมีความพึงพอใจในเนื้อหาส่วนนี้มากกว่าส่วนอื่น ๆ ส่วนเนื้อหาที่น่าสนใจมีความกระชับรัดกุมนั้น มีความพึงพอใจน้อยที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.908 อาจเป็นเพราะเนื้อหาที่รายการนำมาเสนอบางตอน เป็นเรื่องราวที่จำเป็นต้องใช้การอธิบายหรือให้ข้อมูลอย่างละเอียด จึงต้องใช้เวลาในการนำเสนอค่อนข้างนาน ซึ่งอาจทำให้ผู้ชมบางส่วนรู้สึกว่เนื้อหาไม่ค่อยมีความกระชับรัดกุม

ส่วนความพึงพอใจจากการชมรายการคุณพระช่วยในด้านการดำเนินรายการ ทั้งหมด 9 ข้อนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจจากการชมรายการคุณพระช่วยด้านการดำเนินรายการ ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.934 โดยมีความพึงพอใจจากการชมรายการคุณ

³²มาริยา ไชยเศรษฐ์, “ความคาดหวัง การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อรายการที่ประเทศไทย ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5,” น. บทคัดย่อ.

³³ปัทมาวดี หล่อวิจิตร, “ทัศนคติ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจจากรายการสนทนา 45 นาที ปัญหาบ้านเมืองของผู้ชม,” น. บทคัดย่อ.

พระช่วยด้านการดำเนินรายการในส่วนของการสนทนาระหว่างผู้ดำเนินรายการกับวิทยากรเป็นไปอย่างกลมกลืน มากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.463 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิทยากรแต่ละท่านเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่นำเสนออย่างลึกซึ้ง และผู้ดำเนินรายการมีความสามารถและมีสมรรถภาพในการฟังการบรรยายเป็นอย่างดี อีกทั้งวิทยากรบางท่านได้รับเชิญมานำเสนอหลายครั้ง จึงเกิดความคุ้นเคยกันกับผู้ดำเนินรายการมากขึ้น จึงอาจเป็นสิ่งที่ทำให้การสนทนาเป็นไปอย่างกลมกลืน ส่วนดนตรีประกอบรายการมีความไพเราะ มีความพึงพอใจน้อยที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.453

รายการคุณพระช่วย นับเป็นรายการที่ได้ทำหน้าที่ของสื่อมวลชนที่ดี ทั้งในส่วนของ การดูแลและบอกกล่าวถึงสภาพแวดล้อม ซึ่งก็คือการรายงานเหตุการณ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่น่าสนใจ ในปัจจุบัน ทำหน้าที่ในผสมผสานส่วนต่าง ๆ ของสังคม โดยนำเสนอประเพณีค่านิยมดี ๆ และเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ให้คนในชาติเกิดความสามัคคีกัน รวมทั้งยังทำหน้าที่หลักในการถ่ายทอดมรดกทางสังคมและวัฒนธรรม โดยการให้ความรู้ ให้การศึกษา และถ่ายทอดสอนสิ่งสิ่งที่มีคุณค่าในการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้ทางด้านวัฒนธรรมของไทยนั้นมีการสืบทอดต่อไป นอกจากนั้น เนื้อหาและรูปแบบที่นำเสนอในรายการยังให้ความบันเทิง และสร้างความผ่อนคลายทางอารมณ์ให้กับผู้ชมได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

จากผลการศึกษาวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ สามารถสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจจากการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วยอยู่ในระดับสูง ซึ่งถึงแม้จะเป็นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเพียง 400 คน แต่ผลที่ได้ครั้งนี้ก็แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของบริษัทผู้ผลิตรายการ ที่สามารถสร้างสรรค์รายการดี ๆ ที่มีส่วนช่วยในการส่งเสริมและอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทยของเราให้ยั่งยืนสืบไป

ข้อเสนอแนะสำหรับรายการ

การวิจัยเรื่อง “การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร จากการเปิดรับชมรายการคุณพระช่วย ทางสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์” กลุ่มตัวอย่างที่เคยชมรายการ ได้แสดงความคิดเห็นและมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงรายการให้ดีขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้ประมวลและนำเสนอเป็นข้อเสนอแนะ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปเป็นข้อมูล เพื่อนำไปพัฒนา รายการหรือเป็นแนวทางในการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาติต่อไป ดังนี้

1. ควรปรับปรุงการนำเสนอของรายการให้มีความบันเทิงมากยิ่งขึ้น เช่น ในช่วงคุณพระช่วยควรเพิ่มภาพ หรือวีดิทัศน์ประกอบ เพื่อให้ผู้ชมได้รับความบันเทิงไปพร้อมกับสาระของรายการ และเยาวชนจะได้สามารถซึมซับและเข้าใจวัฒนธรรมไทยได้มากขึ้น

2. ควรมีการเพิ่มการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้นว่า ในสัปดาห์ต่อไปจะมีการนำเสนอในเรื่องใด ซึ่งจะมีส่วนช่วยกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความสนใจมากขึ้น เพราะอาจจะตรงกับเรื่องที่คุณชมกำลังสนใจ และอาจบอกกล่าวให้ผู้อื่นทราบด้วย

3. ควรปรับเวลาการออกอากาศให้เร็วขึ้น ซึ่งจะไม่ตรงกับเวลาการออกอากาศของรายการละครในช่องอื่น ๆ เพื่อดึงดูดให้ผู้ชมติดตามรายการตั้งแต่ต้นจนจบได้มากยิ่งขึ้นโดยไม่ชมสลับกับรายการอื่น และเพื่อให้เป็นช่วงเวลาที่เด็กเล็กสามารถรับชมได้ แต่ทั้งนี้ผู้ผลิตรายการก็ควรปรับปรุง การนำเสนอในด้านอื่น ๆ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้ชมมากที่สุด

4. ควรพิจารณาความเหมาะสมของคำพูด หรือกิริยาท่าทาง ของผู้ดำเนินรายการทุกท่าน โดยเฉพาะคุณเท่ง เกิดเท็ง ก่อนออกอากาศ เนื่องจากรายการคุณพระช่วยเป็นรายการวัฒนธรรมไทย ผู้ดำเนินรายการจึงควรแสดงตนเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้ชม

5. ควรมีการเพิ่มเวลาการออกอากาศให้มากขึ้น เนื่องจากรายการคุณพระช่วยประกอบด้วยช่วงต่าง ๆ ถึง 7 ช่วง แต่มีระยะเวลาการออกอากาศที่รวมโฆษณาเพียง 1 ชั่วโมงเท่านั้น ซึ่งการเพิ่มเวลาการออกอากาศจะทำให้รายการสามารถนำเสนอเนื้อหาสาระได้มากยิ่งขึ้น

6. ควรมีนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างดี ร่วมดูแล และพิจารณา เนื้อหาและรูปแบบรายการ เพื่อให้เนื้อหาต่าง ๆ ที่เสนอในแต่ละตอนมีความถูกต้อง และตรงกับหลักทางวัฒนธรรมไทยมากที่สุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ มีความจำกัดในด้านระยะเวลาและงบประมาณ ผู้วิจัยจึงศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และเคยชมรายการคุณพระช่วย ดังนั้น การวิจัยครั้งต่อไป จึงควรศึกษาในด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม คือ

1. ควรทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่านี้ และทำการวิจัยกับประชากรในเขตอื่น ๆ เช่น ปริมณฑล หรือทั่วประเทศ โดยกำหนดจังหวัดที่เป็นตัวแทนภาคต่าง ๆ เนื่องจากรายการคุณพระช่วย เป็นรายการที่แพร่ภาพไปทั่วประเทศ เพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่หลากหลายมากขึ้น

2. ควรมีการศึกษาการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการคุณพระช่วย ในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านเวลาออกอากาศ ด้านผู้ดำเนินรายการรายคน เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงให้เหมาะสม และตรงกับความต้องการของผู้ชมอย่างแท้จริง

3. ควรมีการศึกษาในเรื่องความคาดหวัง และความต้องการของผู้ชมต่อรายการคุณพระช่วย เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงรายการให้มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของผู้ชมมากยิ่งขึ้น

4. ควรมีการศึกษาเชิงวิเคราะห์เนื้อหารายการ เช่น ศึกษาแต่ละช่วงของรายการว่ามีความเหมาะสมแล้วหรือไม่ อย่างไร หรือควรปรับปรุงหรือเพิ่มช่วงต่าง ๆ อย่างไร

5. ควรมีการศึกษารายการคุณพระช่วยในเชิงคุณภาพ โดยอาจศึกษาบทบาทของรายการว่ามีผลต่อการรับรู้ หรือตระหนักถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยมากน้อยเพียงใด อย่างไร เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก เนื่องจากรายการคุณพระช่วยถือเป็นรายการที่ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และผลการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่าช่วยเพิ่มความตระหนักถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยได้เป็นอย่างดี

6. ควรมีการวิจัยในส่วนผู้ที่ไม่ชมรายการ เพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาเหตุที่ไม่เลือกชมรายการคุณพระช่วย และพฤติกรรมในช่วงที่รายการออกอากาศ เช่น กิจกรรมที่ทำ หรือชมรายการในสถานอื่น รวมทั้งข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่จะช่วยดึงดูดให้มีการเปิดรับชมรายการได้ เพื่อช่วยในการวางแผนผลิตรายการให้ตรงกับความต้องการของผู้ชม ซึ่งอาจจะช่วยเพิ่มจำนวนผู้ชมให้มากขึ้นได้

7. ควรมีการวิจัยในเชิงเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อรายการ โดยการสัมภาษณ์ระหว่างภาครัฐ ได้แก่ กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานเอกลักษณ์ของชาติ รวมทั้งนักวิชาการทางด้านวัฒนธรรม กับภาคเอกชน ได้แก่ เจ้าของสถานีโทรทัศน์ เจ้าของรายการ และบริษัทตัวแทนโฆษณา เป็นต้น เพื่อให้ทราบความคิดเห็นที่มีต่อรายการวัฒนธรรมจากทุกฝ่าย ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างสรรค์รายการทางด้านวัฒนธรรมที่ดี และร่วมกันสนับสนุนเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาติสืบต่อไป